

ARION

**een Griekse mythologische figuur
als fameuze springbron
in de tuinen van het Huys Ootmarsum**

ARION.
ets van Albrecht Dürer

Tekening Koepeltuin Huys Ootmarsum door Schoenmaker. 1723. Rijksarchief Zwolle

De Commanderie – Huys Ootmarsum

De Commanderie van de Duitse Orde is rond 1262 gesticht. In 1480 is er een kapel gesticht en werden bijgebouwen geplaatst. Het terrein bevindt zich ten zuidoosten van Ootmarsum langs de Alleeweg, Oldenzaalsestraat en liep tot aan de van Beverfordestraat en omvatte ook het terrein van het huidige Openluchtmuseum Ootmarsum. De bezittingen van de Commanderie waren rijk: 77 boerderijen, vele gronden en een grote veestapel. Tot 1636 zwaaiden er 16 Commandeurs de scepter. In 1636 trad de laatste commandeur uit de orde, kocht het kasteel en werd Drost van Twente. Vier generaties van deze familie van Heiden Hompesch woonden op het kasteel totdat het in het begin van de 18^e eeuw bij gebrek aan erfopvolging, verkocht en afgebroken werd. De grootste bloei bestond aan het eind van de 17^e eeuw toen royale Franse tuinen werden aangelegd, grote vijvers ontstonden, watermolens werden gebouwd, een koepeltuin ontstond, een wildbaan en veel wandelpaden zorgden voor een ware hof van Eden.

situatie Commanderie Ootmarsum rond 1783

Arion als pronkstuk

De tuinen rond het toenmalige kasteel Ootmarsum waren eind 1700 een van de mooiste van Oost Nederland.

Gemarkeerd door twee watermolens, het kasteel met grachten in het noordelijke deel en in het zuidoosten tussen weelderige bloemperken en wandelpaden en in het midden de bijzondere koepeltuin van ongeveer 20 meter hoogte waarin zich een springbron bevond.

Deze springbron, die gevoed werd door de stadsgrachten van Ootmarsum en verschillende vijvers, had in het midden een grote zandstenen figuur in de vorm van ARION, een griekse harpspeler op een dolfijn.

Volgens de overlevering werden bij belangrijk bezoek op het kasteel door de toenmalige Drost van Twente alle sluizen van de waterlopen geopend zodat de springbron Arion een metershoge waterstraal kon produceren.

Arion als griekse mythe

De figuur Arion is een mythe uit de griekse oudheid. Hij musiceerde op een zeereis en de zeelui stonden zich aan zijn muziek en wierpen hem overboord. Toen de boot aan wal kwam speelde daar de musicus, gered door een dolfijn, die hem op zijn rug aan land had gebracht.

Arion uitgevoerd in brons bij een commanderie in zuid Duitsland

Beschrijvingen van de Springbron Arion

Tot op heden is nergens is een authentieke afbeelding van de springbron Arion in de Ootmarsumse kasteeltuin gevonden.

Wel zijn er verschillende beschrijvingen.

Gustaaf Klaas beschreef in 1973 :

“ De laatste snippers van de kasteeltuinen vonden we tegenover boerderij Tijdfhof aan de Almelsestraat op een apart perkje. Het waren de restanten van een groot beeldhouwerk uit de tuinen van het kasteel, van een gevel of misschien wel van de mooie fontein ARION. Het hele geval noemt men wel “ Jonas en de walvis. Wat het precies is weet men niet en daarom geeft het ook vaak aanleiding tot vele volksverhalen. De een zegt dat hier in de franse tijd een franse officier werd vermoord, een ander beweerd dat er een franse officier begraven ligt, en weer een ander zegt dat hier een kind in een modderpoel is verdrongen. Als kind kregen we altijd de boodschap mee dat we daar niet mochten spelen en de eigenaar van de grond heeft het plekje altijd ongeroerd gelaten, nooit vernield of in gebruik genomen, wel is het lange tijd netjes onderhouden. Het is in ieder geval een zielig en schamel restant van een groots verleden. Daarom lijken de treurende figuurtjes als het ware op een graf, waarin deze geschiedenis begraven ligt.

Gevers-Mensema beschrijft in zijn boek *De Havezathen van Twente en hun bewoners* het Huys Ootmarsum uitvoerig.

Willem Dingeldein en Drs. A.L.Hulshof schreven in een artikel voor het jaarboek van de Graafschap Bentheim :

Water stond de kasteelheren steeds ruim ter beschikking, zowel door de beken en vijvers. De Molenbeek ontspringt in een beekdal op de Kuiperberg en levert zomers en s' winters water. Het water leverde niet alleen kracht voor de watermolens maar ook voor de fontein ARION. Via de Wiemselbeek vloeiende het water richting Tilligte en werd via de Hollandergraven in de Dinkel opgenomen.

Jacob van Lennep schreef over zijn bezoek aan de restanten van het kasteel Ootmarsum in 1823 :

...verder vond ik een groote plaats met een vervallen diergaarde, waar drie grote viskommen in elkaar liepen door duikers en waterleiders. De diergaarde was de Wildbaan van 25 hectare.

Expositie van Heemkunde Ootmarsum met afbeeldingen van restanten van de Commanderie-tuinen en een maquette van de koepeltuin met de springbron Arion in het Openluchtmuseum Ootmarsum.